

Štev. 3

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Spomnite se delavstva!

O delavskem vprašanju na železnici se mnogo piše, a zelo malo naredi. Skoraj vsi železničarski strokovni listi objavljajo od časa do časa članke o težkem položaju železniških delavcev, poročajo o uspehih in neuspehih intervencijah, objavljajo zahteve delavstva, ki so minimalne, vendar vse to naleti na gluha ušesa pri onih, ki odločajo, ali naj se zahtevam ugoditi in položaj izboljša, ali pa naj ostane vse pri starem ter prepusti rešitev času, ki pravijo, da je najboljši zdravnik za vse.

Od letošnjega proračuna so pričakovali železniški delavci izboljšanja, vendar njihovo pričakovanje se ne bo uresničilo, ker je proračun, kakor je bil sprejet v parlamentu in kakor bo nespremenjen sprejet v senatu, daleko nižji od lanskega ter so ponovno reducirani krediti, iz katerih se nabavlja material in izplačujejo mezde. V svojem ekspoziciji v parlamentu je železniški minister ugotovil, da je na papirju kredit zmanjšan sicer samo za Din 20.473.224.—, vendar če se upošteva razna pooblastila iz lanskega leta, na podlagi katerih so se delali izdatki, tedaj se ugotovi, da so za prihodnje budžetno leto krediti zmanjšani skoraj za 100 milijonov dinarjev. Istočasno pa je g. minister ugotovil, da je računsko služba napredovala v toliko, da se vsi računi poravnajo tekoče in da se je z raznimi pogodbami posrečilo prihraniti skoraj 380 milijonov pri gradbi železniških prog.

Pri poročilu, ki je za državno upravo tako ugodno, bi sklepali, da se bo na račun teh prihrankov vendar le našel kredit za uboge delavce, če že ne za uresničenje vseh njihovih zahtev, pa vsaj za najglavnejše in to za:

1. redno zaposlitev delavstva za vse delovne dni v mesecu in
2. državni prispevek v delavski pokojninski fond, da se ukine naknadna doplačila delavcev za prejšnje članstvo.

Ob tej priliki moramo konstatirati, da so zvezarji sedaj par let kot svojo glavno zahtevo postavljali zahtevo po spremembi delavskega pravilnika in izboljšanju predpisov pokojninskega zavarovanja. Sedaj pa so s temi zahtevami utihnili in na svoji zadnji seji proglašajo kot velik svoj uspeh, da ostane delavski pravilnik nespremenjen. To zvezarsko izdajstvo ravno v času, ko bi morali najodločnejše nastopiti za uresničitev delavskih zahtev, si bo delavstvo zapomnilo in ob primernem času kvitiralo.

Zahteva po ukinjenju naknadnih prispevkov za delavski pokojninski fond je tako upravičena, da upravičenosti ni treba še posebej dokazovati.

Vsikomur je jasno, če je delavec že enkrat plačal prispevke po predpisih, ki so tedaj veljali, da nima nikdo pravice, še enkrat za to dobo prispevkov zahtevati. Vsikomur je jasno, da prevzame dotičnik, ki je prevzel vso imovino prejšnjih fondov, istočasno tudi vse obveze prejšnjih fondov napram članstvu. To drži še bolj v slučaju, če se je prevzem izvršil brez sodelovanja prizadetih članov in so se v tem slučaju prevzele nepremičnine po ceni, ki je povzročila veliko izgubo članstvu.

Lep zgled, kako se mora vprašanje starostnega zavarovanja rešavati in prepričevalen dokaz, da je stališče delavcev, da se naknadni prispevki ukinejo, edino pavilno, je pravilnik, ki ga je predpisal današnji finančni minister Dušan Letica za starostno zavarovanje monopolskih delavcev. Citirani pravilnik je v večini določb verna kopija pravilnika o starostnem zavarovanju železniških delavcev in predvideva enako tri vrste prispevkov in tri vrste pokojnin, bistveno pa se loči od železničarskega v določbi glede vračunanja prejšnje službe. Čl. 35 izrecno odreja, da se vsi stalni delavci, ki so v službi na dan 1. IV. 1936, avtomatično sprejmejo v pokojninski fond in da se jim avtomatično vračunajo vsa službena leta za starostno zavarovanje. Vse prispevke za vračunano članstvo pred 1. IV. 1936 poravnava uprava državnih monopolov ter plača za to poseben znesek Din 20.000.000.—.

Ne vemo, kako pridejo železniški delavci, ki so skozi desetletja plačevali visoke prispevke v tedanji valuti za starostno zavarovanje, da se jih sedaj obravnava popolnoma na drug način in zahteva še enkrat plačilo članarine?! Če je finančni minister uvidel, da je edino pravilno, da plača uprava monopolov prispevke za vse vračunano prejšnje članstvo, mora veljati isto merilo in pravilo tudi za železniške delavce. Vsled tega je upravičena zahteva železniških delavcev, da se naknadni prispevki za starostno zavarovanje takoj ukinejo in da primernikljaj za ta čas plačajo državne prometne ustanove. Če se je s spremembo pogodb z inozemskimi družbami prihranilo 300 milijonov, če se je s štednjo znižalo izdatke za 100 milijonov in je znano, da gre največji del štednje na račun danes mizerno plačanih delavcev, potem pomeni plačilo naknadnih prispevkov za starostno zavarovanje iz budžeta prometnih ustanov samo malenkostno povračilo za ogromne žrtve, ki jih je delavstvo skozi zadnja leta za uravnoteženje budžeta doprineslo.

G. železniški in g. finančni minister imata sedaj besedo!

Oblastna skupščina bolniškega fonda v Ljubljani

Tresle so se gore, rodila se je miška.

16. februarja t. l. se je vršila oblastna skupščina bolniškega fonda v Ljubljani, ki se je začela nekoliko minut po deveti uri ter se je končala že opoldne. Če se upošteva odmor, je trajala komaj kakšni piči dve urici in pol. Dvoje je mogoče: Ali so »izvoljeni« gg. delegati spoznali, da vse govorjenje nič ne pomaga, ali pa so imeli kakšnega mačka, da niso mogli priti prav do sape... Zakaj po letu dni so se famozni modri in rumeni volilni proglasi, ki so napovedovali tolikšne in takšne reforme, tolikšna in takšna izboljšanja v ljubljanski oblastni upravi, izkazali za — otroške milne mehurčke... Spomnimo se le prav na rahlo, kakšne dobrote so nam gg. tovariši pred »volitvami« obljubljali! Iz našega »prizidka« so se norčevali, danes pa, ne zamerite gg. niti stranišča ni...

Kdo je kriv, da imamo na Golniku dependance? so spraševali: Kdo drugi, ti prešmentani rdečkarji! so hlastno odgovarjali! Čeprav so vodili in še danes vodijo ves fond njihovi idejni bratci! Čeprav so dobro vedeli, da delajo dež in točo (sonca bolj malo!) v fondu prav ti njihovi zakonski voditelji! No, smo dejali, ko je uspešno »izvoljenim« gg. tovarišem »junački zajuristi« tudi ljubljansko oblastno upravo, no, smo dejali, zdaj bodo »tovariši« v Beogradu hoteli pokazati našim »volilcem«, da je bila »izvolitev« trobarvno pobarvanih delegatov vendarle pametna zadeva. — Mislili smo si: Če smo se morali umakniti »volji naroda«, bomo nemara res dobili vsaj dependanco na Golniku! In zato se, bogme, izplača umakniti! Bili smo prav za res prepričani, da bodo gg. pri centralnem upravnem odboru hoteli pokazati, da so svoji deci bolj milostni nego deci osovržene rdečkarske internacionale! Pa smo se zmotili! Predlog naj se s slovenskim denarjem gradi prizidek za vse jugoslovanske železničarje na slovenski zemlji, ki sta ga prejeli oblastna in glavna skupščina, je nadzorna oblast — odklonila. Vedno smo poudarjali, da nadzorna oblast ne ravna samostojno, marveč po navodilih in intencijah gospe, ki vedri in oblači v fondu. To trdimo še danes! Ta gospoda pa noče o intencijah na slovenski zemlji nič slišati! Štirinajst (in še več) milijonov so zabili v hiše na jugu, pri nas pa nočejo niti tistega denarja investirati, ki ga je naš majhen človek po groših znosil v bivšo gospodarsko poslovalnico južne železnice! In kdo je kriv? Krivi so gg., ki pri nas vzdržujejo idejo o vsezvličavni UJNZB. Prav ti in nihče drugi! Pa čeprav samo posredno! Krivi so, ker je sploh omogočajo obstoj takšni organizaciji, ki deli našemu majhnemu človeku samo cenene lekcije o — domoljubu in nacionalizmu, ki ga krmi z zlaganimi frazami o neki integralščini in o ne-

kem ponosu pete armade (medtem se je prav zares že ustanovila resnična peta armada, ker so merodajni činitelji spoznali, da je bila tista famozna »peta armada« toliko realna, kolikor so realni vsi UJNZB. — milni mehurčki!), v resnici pa niti z mezinem ne more (poudarjamo: ne more!) zganiti za zboljšanje gmotnega položaja, ker služiti dvema gospodoma, delodajalcu in delojemalcu — hkratu nihče ne more!

Prav tako je bilo tudi z zobnimi dajatvami. Mnogo hrupa, pa nikakšnega uspeha! Prav nikakšnega izboljšanja. Da o povišanju hranarine niti ne govorimo! In vendar bi se dalo glede na nacionalno gospodarstvo, ki ga je ljubljanska uprava ves čas vodila ter prihranila lepe stotisočake, marsikaj doseči, posebno še, ko so gg. ljubljanski »izvoljeni« v tako intinimih odnošajih z gospodarji fonda! Neki izvoljeni delegat je namreč nagonsko začutil, da tu nekaj ni v redu, ko je začel govoriti o sedanjem in prejšnjem režimu v naši oblastni upravi. Možno je čutil, da se je položaj nasproti prejšnjim letom samo poslabšal — ni se pa zavedel, da je ostal v fondu slej ko prej isti režim, t. j. UJNZB-režim! S tem, da so se eksponenti tega režima dali »izvoliti« tudi v območju ljubljanske »samouprave«, so ta režim le še podprli... Mislim, da bi bil tisti gospod prav pametno storil, če bi bil o različnih režimih molčal...

Najbolj žalostno poglavje pa je poglavje o specialitetah, ki se je tako tragično končalo pod žezlom novega »režima«! Vse do lanskega leta so stari odbori delali tako, da so kupovali specialitete kar naravnost od producentov ter so s tem prihranili fondu pomembne vsote oziroma so za isti denar nudili članom fonda najboljša zdravila (ki jih je neki UJNZB-delegat imenoval »Blažev žegen«!) Zdaj pa nepričakovano konec! Fond ne sme več za svoje člane sam kupovati ter po svojih zdravniških delih specialitet! Kje je tista močna 35.000-članska organizacija, ki ima fond v rokah in tako dobre zveze tam spodaj? Kaj je tu UJNZB ukrenila, da bi svojemu članstvu vsaj v stvarih, ki železniške uprave ne morejo boleti, koristila? Ali je mogoče vsaj poskušala sklicati kakšen protesten shod proti škodljivemu odboru prejšnje banske uprave, da se oblastni upravi C. F. prepove izdajanje specialitet članstvu? Ne, niti poskušala ni... Pa njene famozne zveze, ki so, kadar je bilo potrebno kakšnega »rdečkarja« premostiti, tako precizno in zanesljivo delovale! Kje je moč te tako velike »strokovne« organizacije?

Edini uspeh, s katerim se je mogel predstavnik »izvoljenih« pobahati, je bila namestitve večjega števila zobnih zdravnikov v Ljubljani in Mariboru. Če bi bili gg. resnicoljubni, bi bili morali povedati, da je bil odlok (Nadaljevanje na 2. strani.)

Kuluk

S 1. februarjem je bil zopet vsem železničarjem — aktivnim in upokojenim, nastavljenim ter delavcem — odtegnjen kuluk odnosno »odkupnina za osebno delo na banovinskih cestah«, kakor se ta odtegljaj uradno imenuje. Prava anomalija je, da mora ta kuluk plačati ubogi progovni delavec, ki je bil skozi mesece na brezplačnem dopustu, mora ga plačati starček — kronski upokojenec, ki ga je starost in bolezen privezala na posteljo, ne plačajo pa kuluka

razni bančni ravnatelji, veleindustrijalci in drugi kapitalisti, katerih mesečni dohodki presegajo desetisočake.

Vsi dosedanja apeli, da se to odtegotvovanje ukine, so bili zaman, ker ni bilo uvidevnosti na odločujočem mestu. Bolj uvidevne so postale lanske leto nekatere občine v okolici mest, ki so se postavile na stališče, da dohodka iz naslova kuluka niso stavile ne med redne in ne med izredne dohodke ter so pobrane zne-

ske, čim jim jih je direkcija dostavila. prizadetim železničarjem vrnila. Vse priznanje upravam teh občin, ki so uvidele nesmiselnost odtegotvovanja kuluka ravno od gmotno najšibkejših ter želimo, da bi temu zgledu sledile prav vse občine in tudi mestne, čeprav so v težkem finančnem položaju.

Železničarji, ki ste občinski odborniki, naredite svojo dolžnost vsak

v svoji občini in že na prvi prihodnji seji stavite predlog za povrnitev kuluka vsem državnim uslužbencem in upokojenecem.

Gospodje, ki odločate v parlamentu in senatu o finančnem zakonu, naredite enako svojo dolžnost ter ukinite s posebno odredbo pobiranje kuluka tudi za državne uslužbence, delavce in upokojenice.

— — —

o ustvaritvi večjega števila zobozdravniških mest v omenjenih krajih izdan že v prejšnji dobi (za časa prejšnjega »režima«). Zakaj pa ni hotel v prejšnjih letih centralni upravni odbor ustreči željam in predlogom odborov? Ali je moralo res priti do docela nepotrebne znane zobne afe-re, da so tudi slepi izprevideli, da se po starem sistemu ne more več delati?

In tako je pravzaprav posredno zakrivil vso tisto umazano afero, ki je po nepotrebnem in krivičnem tako oblatila sloves naše oblastne uprave? Zopet ta centralni upravni odbor, eksponent UJNZB., ki vsa dolga leta ni hotel slišati o drugem, kaj šele o tretjem ali celo četrtem zobozdravniškem mestu v Ljubljani!

Naposled se je odpovedala služba še večjemu številu zdravnikov...

Starejši odbori so tudi odpovedali službo — celo takšnim zdravnikom, ki se jim je moglo očitati to ali drugo nepravilnost, pa je centralni upravni odbor te odpovedi razveljavil... Ali pa obratno: odredil je, da se mora odpovedati služba zdravniku, ki mu ni mogel nihče nič očitati, zdravniku, ki je bil splošno priljubljen.

Oblastna skupščina je sprejela večje število predlogov, ki so ne-

dvomno koristni, ki se leto za leto — brez uspeha ponavljajo...

Kdo je zopet kriv, da ostanejo vsi ti predlogi neostvarjeni. Zopet, gospodje, ki odločajo v fondu, gospodje, ki so posredno ali neposredno eksponenti UJNZB., gospodje, ki nočejo nič slišati o resnični samoupravi fonda, marveč z vsemi štirimi branijo anomalijo, da bodi delodajalec hkratu tudi nadzorni organ fonda! Dokler bo v fondu stoprocentno gospodarska uprava po svojih neposrednih (imenovanih) in posrednih (UJNZB. — izvoljenih in »izvoljenih«) eksponentih, toliko časa bo lahko članstvo sprejemalo na oblastnih in eventualno tudi glavnih skupščinah najbolj koristne predloge, toda le — papirnate predloge!

Gospodje tovariši, razidite se... Za nameščence in delavce bo bolje, brez UJNZB. nego pod »zaščito« takšnega udruženja...

Slovenski železničarji so se v poslednjih letih privadili čudovitemu akrobatstvu, njihove hrbtenice so upogljive, kakor da jih je dobri gospod bog ustvaril iz gumija... Dokler bodo takšni, bo pri slovenskih železničarjih živel UJNZB. in z njim vse dobrote, ki jih železničarji v poslednjih letih uživajo...

—N. O.

Pred skupščino Nabavljalne zadrage

V nedeljo, dne 19. IV. 1936 se bo vršila redna skupščina nabavljalne zadrage železničarjev, dan prej pa običajna predkonferenca. Za ta občni zbor so zadržarji iz vseh volišč vložili veliko število predlogov. Večina vloženih predlogov se kot običajno tiče poslovanja, povračila, postavitev novih oddajališč, uvedbe drugega načina posmrtnin, znižanja cen in slično.

Ljubljanski zadržarji pa so stavili še par dalekosežnejših predlogov, ki jih objavljamo v vednost članom nabavljalne zadrage, da jih bodo mogli dobro preštudirati in da bodo dali delegatom nalog, da za te predloge, ki so stavljeni v interesu nadaljnjega, čim boljega razvoja zadrage, glasujejo.

1. Sprememba pravilnika o volitvah delegatov.

Pravkar izvršene volitve delegatov za skupščino zadrage so pokazale, da sedaj veljavni pravilnik o volitvah delegatov ob trenutnem stanju zadržarske zavesti zadržnega vodstva ni primeren in da omogoča zlasti naslednje večje nerednosti:

1. Pri določanju obsega volišč in pri razpisu volitev more upravni odbor postopati pristransko in neupravičeno favorizirati določene skupine volilcev, dasi bi mu morali biti vsi člani zadrage enako pri sreju;

2. način razdeljevanja glasovnic je tak, da dobi največje član zadrage glasovnico samo za toliko časa v roke, da jo podpiše, v nekaterih primerih pa še to ne; tu je toliko prilike za izvajanje službenega pritiska in drugačnih moralno oporečnih vplivov, dalje varanj volilcev in nepravilnih manipulacij z glasovnicami, da volitve nikdar ne morejo dati prave slike o razpoloženju med članstvom;

3. volilne komisije, tako krajevne, kakor glavne, se lahko sestavljajo na način, da morejo zadržarji upravičeno dvomiti o njihovi nepristranosti;

4. radi uvedenega večinskega principa pri volitvah ostajajo manjšinske skupine volilnih okolišev brez zastopstva v zadržni skupščini.

Načrt novega pravilnika predvideva sledeče glavne določbe:

Voli se po voliščih, ki jih na predlog upravnega odbora določi skupščina za določeno dobo. Volišča se določijo po službenih enicah, ako imajo najmanj 100 volilcev. Za manjše službene enice se določijo skupna volišča z najmanj 100 in največ 500 volilci. Pri določitvi skupnih volišč se je treba ozirati na teritorialno skupnost odn. zvezanost.

V krajih, kjer je dovolj upokoencev in vdov, naj le-ti tvorijo volišče za sebe.

Obseg volišč se določi prvič po stanju članstva 31. XII. 1935 odn. 1936 pred skupščino.

Do 20. I. objavi odbor število delegatov za posamezna volišča in skupine članov (najmanj ena desetinka volilcev dotičnega volišča) mora predložiti v 10 dneh kandidatne liste upravnemu odboru in navesti tudi svojega predstavnika liste.

V glavnem volilnem odboru mora biti poleg zastopnikov upravnega odbora in nadzorstva zadrage tudi po en predstavnik kandidatnih list iz Ljubljane.

Ta odbor pregleda, odobri in objavi vse kandidatne liste v Zadržarju ter imenuje volilne komisije za vsa volišča, v katerih mora biti tudi po en predstavnik vsake odobrene liste.

Glasovalni listki in kuverte se najmanj 5 dni pred volitvami dostavijo članom po pošti priporočeno.

Volitve so tajne in se izvrši skrutinij takoj po končanih volitvah za vsako volišče, in to po proporciju.

2. Sprememba čl. 40 zadržnih pravil glede volitev članov upravnega in nadzornega odbora.

b) Sedaj uveljavljeni prosti večinski princip pri volitvah članov upravnega in nadzornega odbora povsem izključuje manjšino pri upravljanju zadrage in pri nadzorovanju njenega poslovanja. Zato predlagamo, da se pri teh volitvah uveljavi proporcijni sistem in da se tretji odstavek čl. 40 zadržnih pravil zamenja z naslednjim novim besedilom:

»Volitev članov upravnega in nadzornega odbora se vrši tajno in poimensko z listki na osnovi predloženih list, ki morajo vsebovati predlog za izvolitev vseh članov upravnega, odn. nadzornega odbora in njihovih namestnikov. Vota vseh oddanih glasov se deli s številom članov, ki naj se izvolijo za dotični odbor. Z na ta način dobljenim količnikom se deli za poedine kandidatne liste oddano število glasov. Ta količnik da število članov odbora, ki pripada vsaki kandidatni listi. Se eventualno na ta način nerazdeljeno število mest v odboru dobijo tiste liste, ki imajo od prve delitve največje ostanke. Ako so ostanke enaki, odločuje žreb.

Predlog za odstavitev z odborniških mest

Na podlagi čl. 12 tč. 3 zadržnih pravil predlagajo člani, da se stav na dnevni red redne skupščine kot posebna točka:

Predlog, da se z odborniških mest odstavijo in da se po členu 21, odn. 29 Pravil pozovejo na odgovornost člani upravnega in nadzornega odbora, ki so zakrivali, odn. sozkrivali nerednosti in primanjkljaje v zadržni mesariji.

Utemeljitev:

O načinu likvidacije zadržne mesarije članstvo zadrage ni bilo obveščeno, dasi sta od dneva likvidacije pretekli že dve leti. Kolikor smo mogli zvedeti, je poslovanje mesarije teklo tako-le:

Prve mesece je mesarija poslovala z znatnim prebitkom. Ko pa je začel upravni odbor, odn. neki njegov član aktivno sodelovati pri poslih mesarije, se je nenadoma začela pojavljati poslovna izguba, ki je narasčala od meseca do meseca, ne da bi se bil mogel ugotoviti vzrok. Mesarija se je kot samostojna zadržna ustanova likvidirala šele, ko je primanjkljaj narasel na okoli ¼ milijona dinarjev. Ob tej priliki so pristojni funkcionarji menda ugotovili, da je primanjkljaj zakrivil edinole uslužbenec zadrage — poslovođa mesarije, ki pa so mu vzile temu predpisali samo polovico primanjkljaja v povračilo. Isti poslovođa je bivšo zadržno mesarijo potem prevzel in jo vodi na svoj račun še danes v odnosu napram članom zadrage kot zadržno mesarijo. Spremenilo se je le razmerje med zadržno in mesarijo v toliko, da sedaj upravni odbor izmed ostalih posebej favorizira tistega samostojnega mesarja. Obrtnika, ki je bil prej zadržni uslužbenec in ki mu je zadruga po pravici ali po krivici naprtila odgovornost za četrtmilijonsko izgubo v mesariji.

Na podlagi gornjih informacij zahtevamo, da upravni odbor na redni skupščini pojasni:

1. Koliko bi bil znesel čisti dobiček mesarije v času njenega poslovanja na račun zadrage, ako bi se bilo poslovalo tako, kot prve mesece;

2. koliko zneslo dejansko izgubo pri mesariji, kolik je primanjkljaj dejansko (v gotovini, ne z menico) že pokrit in kdo ga je pokrtil;

3. katerim članom upravnega odn. nadzornega odbora je bilo poverjeno vodenje, odn. nadziranje poslov v mesariji in kako so ti člani odborov svojo nalogo opravljali;

4. ali je upravni odbor razpravljal kdaj o slabem poslovanju v mesariji; ali so bili ob takih prilikah sprejeti kaki sklepi in

ali se je kak član upravnega odbora v tem predmetu poslužil pravice, ki mu jo nudi zadnji odstavek čl. 21 zadržnih pravil.

Razveljavljanje volitev.

Zadržarji predlagajo, da se stavi na dnevni red redne skupščine kot posebna točka predlog:

a) da se dne 23. februarja 1936 izvršene delegatske volitve v celoti za vsa volišča razveljavijo, ker radi velikih nerednosti, izvršenih pred volitvami ne dajejo

niti približno prave slike o razpoloženju med članstvom zadrage;

b) v primeru, da bi skupščina predlog pod a) odklonila, da se listam upravnega odbora zadrage na voliščih II, III in IV priznajo kot veljavne samo glasovnice, ki so bile pravilno oddane na volišču od 8. do 10. ure;

c) da se člani upravnega in nadzornega odbora, ki so krivi, da se je pri volitvah delegatov postopalo tako nepravilno in pristransko, odstavijo z odborniških mest.

Povišanje članskega prispevka upokoencev za bolniški fond

Pod zvezarsko ero v železničarskem bolniškem fondu železničarji ne moremo zaznamovati niti ene pridobitve odnosno izboljšanja, marveč samo nazadovanje.

V vrsti udarcev, ki so jih železničarji tekom zadnjih let pretrpeli, je zadel težak udarec tudi upokojene — fakultativne člane bolniškega fonda. To kar je veljalo v našem fondu nad 12 let, je čez noč postalo nepravilno in centralna uprava je odredila, da mora za bodoče upokojenec mesto 1.5% plačevati 3% prispevek.

Dosti upokoencev je tedaj izstopilo (ter izgleda, da je bil pravzaprav namen povišanja prispevkov ta, da se upokojenec spravi iz bolniškega zavarovanja), oni pa, ki so ostali še nadalje člani, so podvzeli potrebne ukrepe, da se ta sklep razveljavi. S. Kovač je že 20. VI. 1933 vložil pritožbo, ki je bila julija 1933 službeno poslana centralni upravi v nadaljnjo rešitev. Temeljito so gospodje reševali to zadevo, saj so rabili ravno 30 mesecev, da so poslali Kovaču negativno rešitev. Centralni upravnik boln. fonda g. Bakić, ki je istočasno tudi glavni centralni tajnik zvezarjev, se je temeljito potrudil, da je zahteva upokoencev neosnovana. Celo zakon o zavarovanju delavcev (ki ga drugače zvezarji za železničarje odklanjajo, ker se nočejo ločiti iz tesnega objema z gospodarjem), mu je prišel prav, samo da dokaže, da je bil sklep gg. upravnikov (tudi ta instanca se je pojavila v žel. boln. fondu) utemeljen.

Odklonilni odlok pod S. H. št. 468 od 11. II. 1936 se glasi:

»Odlok o povišanju članskega prispevka upokoencev od 1.5% na 3% je predpisala centralna uprava iz razloga, ker niti naredba o zavarovanju držav. prom. osebja niti zakon o zavarovanju delavcev ne obvezuje poslodavca, da bi plačeval prispevke za fakultativne člane ter mora vsled tega fakultativni član sam plačati celoten prispevek. Pri upokojenih ni delodajalca, ker je z dnem njihove upokojitve državna prometna ustanova prenehala biti delodajalec. Upokojenec mora torej plačati tudi drugi del članskega prispevka, ki ga je prej plačeval delodajalec, t. j. mesto 1.5% morajo plačati 3%. Pa tudi ko plačajo 3%, je razvidno, da to ni protivno odredbi § 44 naredbe in § 73 začasnega pravilnika boln. fonda, ker je

njihov prispevek za polovico manjši kot prispevek onih, ki imajo v slučaju bolezni pravico na hranarino. Ti namreč plačajo 3% in isti znesek plača tudi železniška uprava, toraj skupno 6%, medtem ko plačajo upokojenec skupno le 3% svojih prejemkov.

Res rešenje, ki je lahko v ponos g. Bakiću, saj je s tem ponovno dokazal, da je edino sposobna osebnost za centralnega zvezarskega tajnika. Kaj njemu mar, če je naredba o zavarovanju železničarjev le toliko vezana na splošni zakon o zavarovanju delavcev, da ne sme biti slabša od istega in da mora nuditi najmanj iste ugodnosti. Nikjer pa ni rečeno, da ne sme nuditi več ugodnosti. Vendar na to so gospod Bakić pozabili in so se oprli na bilke, da naredba nikjer ne obvezuje železniško upravo, da bi plačevala prispevke za upokojenec.

g. Bakić in zato Vam svetujemo, preberite § 18, 20 in 21 naredbe ter pojasnite, kje se dela razlika med radnimi in fakultativnimi člani? Preberite § 43, ki pravi za državni prometni budžet (ne za delodajalca!), da mora prispevati v blagajno bolniškega fonda najmanj toliko, kolikor znašajo prispevki članov! Kje ste našli izjemo, da tu prispevki fakultativnih članov niso vračunani??

Poglejte in primerjajte zakon o zavarovanju delavcev § 55 — četrti odstavek — in tedaj bodete videli, da je tam izrecno predvideno plačilo vseh dospelih prispevkov za one, ki na svoj račun nadaljujejo zavarovanje. Take ali slične odredbe pa v železničarski naredbi ni, vsled tega je vsako nepravilnim potom izvedeno povišanje članskega prispevka v bolniškem zavarovanju nezakonito, pa čeprav to prija slučajnim sedanjim gg. upravnikom.

G. Bakić, sedaj imate Vi besedo. Vaš glasnik je napolnjen z raznimi — večkrat železničarjem nepotrebnimi — članki. Porabite nekoliko prostora za to, da dokažete Vašim članom upokoencev pravilnost 100% povišanja prispevka za bolniško zavarovanje, da bodo videli, kako se udruženjačka gospoda res z vsemi razpoložljivimi močmi bori za dobrobit železničarja — pardon delodajalca!

Prevedba kronskih rentnikov

V zadnjih dveh številkah smo poročali o akciji staroupokoencev in kronskih rentnikov za rešitev najnujnejših vprašanj tega osebja in sicer za izenačenje pokojnin ter prevedbo kronskih rent. Posamezniki, ki so povodom intervencije v Beogradu oblubili svojo pomoč, so skušali držati besedo, vendar čim je bil proračun v finančnem odboru odklonjen, se je o teh vprašanjih nehalo razpravljati. Iz časopisnih vesti posnemamo, da je eden poslancev kritiziral neprestano naraščanje števila upokoencev, ki je letos naraslo za 2143 novih ter je zahteval revizijo vseh pokojnin in predlagal, da se reaktivira vse one, ki so za službo sposobni in so bili upokojeni pred dovršitvijo predpisanih službenih let. Istočasno pa se je zavzel v smislu predlogov, ki so jih stavili zastopniki kronskih rentnikov in upokoencev, za nujno prevedbo kronskih rent ter sedanjim razmeram odgovarjajoče izenačenje pokojnin.

Ne vemo, koliko bodo zalegle te besede in spomene, ki so bile pravočasno vložene pri vseh Ministrstvih in poslaniških klubih, vendar ugotavljamo, da so zastopniki staroupokoencev in rentnikov pravočasno naredili svojo dolžnost.

Rešitev tega vprašanja je lahka tudi v času štednje ter je dolžnost odločujočih, da težko krivico, ki se godi zlasti kronskim rentnikom takoj popravijo. Vse rente, ki jih izplačuje zagrebska direkcija za stare rentnike, (ki jih je še okoli 950 in od tega kakih 820 v Sloveniji), znašajo danes mesečno le Din 20.772. Če bi te rente takoj prevedli po istem pravilu, kot so bile leta 1927 prevedene kronske pokojnine, bi znašal izdelek za vse te rente mesečno komaj Din 83.088 ter bi bilo potreba za izplačilo za nazaj od leta 1927 le Din 6,000.000.

K dosedanjim rentam so se izplačevale še malenkostne doklade, za katere je prispeval Središnji urad za zavarovanje delavcev okroglo Din 22.000, Pokrajinski pokojninski sklad pa je prispeval Din 15.000. Te doklade so bile vsled ukinjenja dotacij ukinjene in bedni rentniki čakajo danes lačni in goli, da se bo rešil spor, kdo naj v bodoče izplačuje doklade.

Beda kronskih rentnikov je doseгла vrhunec, zato odločujoči ne odlašajte več, marveč rešite s finančnim zakonom definitivno vsaj to vprašanje.

Novi Pravilnik Bolesničkog fonda

Izvjeshni »usrećitelji« željezničara stalno su na poslu. Gdje god mogu oni rade i rade. Tako su izradili i projekat novog Pravilnika, kojim bi trebale biti uklonjene mane sadanjen Pravilnika, a u izvjesnoj mjeri i mane same Naredbe o osiguranju drž. saobraćajnog osoblja, kojih — kao što znamo — imade na pretek. Da li je novim projektom Pravilnika taj cilj postignut? Nije!

Osnovna pogreška kod provedbe osiguranja državno-saobraćajnog osoblja jest neautonomnost i nesamostalnost. Dok je Zakon o osiguranju radnika zajamčio samoupravnost i samostalnost ustanovama radničkog osiguranja, našem — željezničarskom — osiguranju je jedno i drugo oduzeto. Ustanove opšteg radničkog osiguranja vodjene su po autonomnom i nezavisnom — nezavisnom od članova osiguranika i poslodavaca — činovničkom aparatu, naše osiguranje provede službenici željeznice, dakle sam poslodavac; dok nad radom ustanova radničkog osiguranja vrhovni nadzor vodi jedino nadležno Ministarstvo narodnog zdravlja, dotle nad radom našeg Bolesničkog fonda nadzire Ministarstvo saobraćaja — dakle opet naš poslodavac. U praksi naš fond neima nikakve autonomije ni samostalnosti. To je čista poduzetnička Bolesnička blagajna, u koju mi — članovi — plaćamo prinose, a s tim prinosima faktički raspolaze naš poslodavac. Tobažnja samouprava, koju bi imala predstavljati godišnja skupština, u stvari je smokvin list, kojim se prikriva jedno po slovu zakona nedopušteno stanje.

Od ove osnovne pogreške projekat novog Pravilnika ne odstupa ni za dlaku. Naprotiv! Svu egzistenciju Bolesničkog fonda zasniva na toj osnovi. Ministarstvo saobraćaja ima da ostane i nadalje apsolutni faktor u fondu, a njegovi organi pravi gospodari. Uticaj članova ostaje i nadalje minimalan, a to znači, da se — ako bi se novi Pravilnik i legaliziralo — u našem fondu ništa izmijeniti ne će. Sve ostaje pri starom.

Od ostalih nepotpunosti i nedosljednosti novog Pravilnika spomenuti ćemo nekoje:

Projekat novog Pravilnika ne predviđa priznanje ranijeg članstva kod ustanova radničkog osiguranja — Okružnih ureda — niti predviđa pristupanje željezničara Radničkim komorama i Berzama rada. Mogao je netko ranije biti član Okružnog ureda punih 10 godina, na osnovu toga članstva steći razna prava, ali ako stupi u posao željeznice, sva ta stečena prava propadaju. Na potporu za porod, na pogrebninu i na zubnu njegu stiče se pravo tek nakon dužeg članstva u Bolesničkom fondu. U istoj je situaciji radnik i službenik, ako napusti željeznicu i dodje u članstvo Okružnog ureda. Ovaj — jer Bolesnički fond ne priznaje njegovo članstvo — traži od radnika puni rok članstva kod sebe i tek potom prizna epavo na potpore. Taj problem novi Pravilnik uopće ne dodiruje, a to znači da se uopće neima namjeru isti pravilno i pravedno riješiti.

Jednako je sa članstvom u Radničkim komorama i u Berzama rada.

Kao nečlanovi tih ustanova nemamo legitimnoga prava obraćati im se za pomoć, koja nam je vrlo često i mnogo potrebna. Berze rada pružaju pomoć neuposlenim radnicima na osnovu vremena uposlenja i plaćenih prinosa. Koliko je reducirani radnik ili službenik, kad se obrati Berzi rada za pomoć, razočaran i koliko ga boli kad od pomoći bude odbijen, to si gospoda iz kancelarija, koja te Pravilnike izrađuju, ni predstaviti ne mogu. Izgovor, da je time pogodjeno malo željezničara, ne može se uvažiti. Treba samo pogledati fluktuaciju radnika na željeznici, pa će se vidjeti, da kroz godinu dana stradaju hiljade.

Dalnja velika pogreška projekta novog Pravilnika jest ostajanje kod sadašnjeg sistema izbora i sistema većine. Izbore samouprave Bolesničkog fonda provodit će službeni željeznički aparat, bez ikakvog nadzora izbornika i članova; kao izabrani ma oglašuju se svi kandidati sa liste, koja dobije jedan glas više, a svi kandidati sa liste, koja dobije glas manje, — propadaju.

Čast željeznici i njenim organima, ali, ipak, dosadnja iskustva nas upućuju, da im — kad se radi o izborima za Bolesnički fond — ne vjerujemo. Neimamo ništa protiv, da predsjednici izbornih komisija budu šefovi jedinica, ali ostali članovi tih komisija moraju biti predstavnici pojedinih u izbore ulazećih grupacija. Bez prisustva njihovog mi ne možemo vjerovati u objektivnost izbornog čina. Isto to važi za oblasnu i centralnu izbornu komisiju. Bez predstavnika pojedinih kandidatskih lista te izborne komisije su jednostrane, one će biti kamen spoticanja i uzrok nepovjerenja. Ako bi za izbore bila podnešena samo jedna kandidatska lista, zašto tada uopće provoditi glasanje?! Zar ne bi bilo najpametnije, da se tada izborni čin zaključi bez glasanja?

Ne razumijemo, što je projektant novog Pravilnika rukovodilo, da se drže sistema većine kao pijan plota, kad je daleko bliže zdravom razumu, da se primijeni sistem proporcija! — Zašto se bježi od proporcija? Zar se smije računati s time, da će monopol udruženjaške vladavine u fondu trajati vječno! I zar mislite da to može biti dobro po fond?! Ne! On će zakržljati još više, postati će nepokretnim starcem, kojeg će željezničari zamrziti još više. Samo proporcionalni izborni sistem može uničiti u fond novog, bujnijeg i konstruktivnijeg života. Samo takav sistem može da pokrene željezničare na napore, da se fond i njegovo poslovanje usavrši. Pa kad je tako — št oje i projektantima Pravilnika sigurno poznato — zašto se bježi od proporcija i teži održati jedan reakcionaran i kompromitiran sistem? Zar to nije razlog, da cijeli Pravilnik i intencije njegovih inicijatora gledamo sa nepovjerenjem.

Novi Pravilnik može imati svoju vrednost samo ako nam da uistinu nešto novog. Novi Pravilnik, koji bi samo sankcionisao staro i nezadovoljavajuće stanje — članovima ne treba. F.

Godišnja skupština Bolesničkog fonda u Zagrebu

Mnogi delegati su sa nervozom očekivali vrijeme kada treba skupština da počne sa svojim radom.

Ta nervoza nije bila radi toga, što bi se odbor bojao položiti račun o svom radu, već radi toga, što su bilo kao članovi odbora bilo kao delegati osjetili na svojoj koži, kako se dolazi i pored najčestitijeg rada u sukob sa nadležnima. Kako? To će nam pokazati sam tok skupštine.

Skupština je odpočela oko 9 i 30 sati na 16. februara 1936. Delegati su bili na svom mjestu.

Kada je predsjednik obavio formalnosti, javio se je za riječ jedan delegat, koji je zapravo bio izraz mišljenja cijele skupštine i predložio da se 4. i 5. tačka dnevnog reda skine sa dnevnog reda. Iste glasiše: Izbor novog upravnog i novog nadzornog odbora.

Nastala je vrlo živa diskusija. Pošto se nije moglo doći do pravog rezultata to je predsjednik na nekoliko časaka prekinuo skupštinu, kako bi se delegati sporazumjeli šta jim je za učiniti.

Jedan jedini, a to je bio skupštinar Baljkaš, vršio je ogorčeno dokazivanje, kako je njegovo nastojanje oko toga, da se vrši po-

novni izbor novog upravnog i nadzornog odbora jer to što je sada nije izraz prošlogodišnje skupštine u interesu sviju članova. Sa druge strane dokazali su Kmet, Horvat, Brlić, Kovačić i drugi uz živo učestvovanje ostalih skupštinara tome suprotno ali ispravno stanovište. Tri mjeseca ferija upravnog i nadzornog odbora a kasnije kao krnji odbor od 9 članova, koji je radio sve do ove skupštine rezultat je intriga, kojima je bio uzrok baš sam Baljkaš i udruženje. Nakon pauze prešlo se je na glasanje, koje je ispalo ovako:

Od strane biranih skupštinara 2 (Žute) a od imenovanih 20 glasalo je za prijedlog Baljkaša a svi ostali, a to je 46 biranih i 25 imenovanih, glasali su za prijedlog da se pomenute dvije tačke imaju brisati sa dnevnog reda, jer je prošle godine izvršeno biranje po svima postojećima propisima. — Svako, ko je učestvovao u radu prošlogodišnje skupštine, znađe, da je bilo sve u redu osim toga, da je najjača sila Udruženja g. Baljkaš ispašio kombinacije. Radi toga je jednogodišnji rad oblasnog odbora bio kočen na cijeloj liniji. Koliko ga nije kočio Centralni upravni odbor to je pomogao sa

svojim kombinacijama »drug« iz žutog udruženja Jerko Baljkaš. Skupština smatra da u radu oblasnog odbora ništa protuzakonitog nije učinjeno i prema tome ne može se u legalno pravo jednog tijela miješati nitko.

Ostali deo skupštine potekao je relativno dosta dobro unatoč teške atmosfere, koja je nastala. Doduše sa pravom su prigovarali delegati izvana, kako naprimjer u Splitu postoji ambulanta kao kokošinjac bez ikakove higijenske spreme. Tužbe na zubno liječenje čisto su opravdane, ali šta se može, kada vrhovna vlast odobri zaključak nakon godinu dana. Bilo je još prigovora na postupak liječnika, na propisivanje lijekova i razne druge nedostatke, ali po njima nije bilo potrebne diskusije, niti su done-

šeni kakovi zaključci za njihovo uklanjanje. Međutim, baš tim nedostatcima je trebalo posvetiti najviše vremena i pažnje. Njih osjećaju stotine i stotine članova dnevno, radi njih se bune i ruže Bol. fond. Nu demagogija udruženjaškog predstavnika Baljkaša, odvela je raspravu na drugi teren. Kroz dodvoravanje prema gore namjeravao je uvući se u funkcije fonda, a iz kojih je veljom željezničara najuren. O, kada željezničari nebi poznavali tu sortu ljudi, možda bi ih se moglo žedne prevesti preko vode, ali ovako više ne. Žuti su, jer je njihovo gospodarstvo bilo najgore, koje se može zamisliti, stavljeni pred vrata i tu će ostati.

Skupštinar.

Izbori za Konzumnu zadrugu

1. i 2. marta o. g. obavljani su izbori skupštinara za Konzumnu zadrugu željezničara, koja djeluje na području zaogr. direkcije. U konačnom rezultatu izbora vidi se, da je Udruženje nacionalnih željezničara, koje već desetak godina suvereno vlada u toj našoj ustanovi, ostalo u osjetljivoj manjini. Željezničari zaogr. direkcije pokazuju sve uporniju volju, da te nametnike skinu sa svoje grbače u svim svojim ustanovama.

Izborna borba za skupštinare Konzumne zadruge trebala bi da bude kulturna, stvarna i objektivna. To je osnovni postulat zadružnog rada uopće. Borba lažnim parolama, podmetanjem i intrigiranjem znak je ne samo nekulturnosti, nego i nesposobnosti za uspješno djelovanje u toj nama potrebnoj ustanovi. Laž, podmetanja i intrigantstvo bili su jedini argumenti, s kojima je Udruženje nacionalnih željezničara u toj izbornoj borbi operiralo. U svojem jednom letaku, koji je pred izbore izdalo, ono je ispalo pred željezničare kao ona prostitutka, koja svoje čestite zasjede kleveče radi memorala. I ako to udruženje u zadrugu vlada već desetak godina skoro monopolistički i — stoga snosi punu odgovornost za sve nedaće u zadružnome radu, ono bez stida i crvenila na licu tu odgovornost predbacuje i pripisuje drugima, među njim i našim drugovima, kojih u cjelokupnoj upravi zadruge imade svega jedan! Ovakav moral — ili bolje reći nemoral — svojstven je samo žuto-ključaškim nevaljalcima. Kod toga nas naravno zapanjuje slijedeće: na čelu žutog pokreta na području zaogr. direkcije nalaze se još uvijek ljudi višeg ranga i direkcijski činovnici. Zar su ti ljudi, koji kulturom i karakterom treba da prednjače hiljadama podređenih, zaista ovako niski?! Zar ih ego-

izam, da zasjednu na grbaču zadrugara, zaista može toliko zaslijepiti!

Uz žute ušla je u izbore i grupa »Hrvatskih nezavisnih zadrugara«. Borbena sredstva ovih nisu bila ni zadrugarska ni konstruktivna. Rukovodili su se čistom spekulacijom. Nepoznata po svojim ličnim vrednostima, ta grupa je istupila pred birače sa zastavom Hrvatsva, a sve ostale oglašila za petomajске pofovcе. Vrlo komotna i providna taktika. Svoju spekulativnost ta grupa je dokazala time, što je reflektirala i na glasove članova — ne — Hrvata. Pored hrvatskog barjaka na čelu, ona je namigivala Srbima i Slovencima, pravoslavnima i muslimanima, što je frapantno odavalo namjeru: ne biraj sredstva, da dodješ do jaslala! To su prozreli i zadrugari. Samo manji dio dao se obmanuti tim lažnim Hrvatsvom i pofovskim obećanjima.

Izrazito zadrugarska grupacija bila je koalicijska činovnika, zvančnika i radnika. Njihovo nastupanje bilo je u svakom pogledu na visini i konstruktivno. Njihove izborne parole bile su: borba za poboljšanje zadružnog poslovanja i poječinjenje zadružne robe! Zašto da roba u zadrugu bude jednako skupa kao u privatnim dućanima? Zašto da se privilegije, koje zadruga uživa, ne iskoriste za dobro zadrugara? I t. d. Izlazeći ovako stvarno i konstruktivno pred zadrugare, ovi su im dali svoje povjerenje u velikome broju. Ta koalicijska ulazi u zadrugu mnogo ojačana i sigurno je, da će njen uticaj na zadružno poslovanje biti vrlo jak. To je velika sreća za zadrugu i zadrugare, kojima je tako pružena garancija, da će njihova kontrola nad zadružnim poslovanjem biti ipak efikasna. Zadrugar.

Vlakopratioci!

Dulje vremena nije bilo riječi o nama i o našim potrebama. I ako su poznavaoi naše službe kazali, da nije sve u redu, ipak se šutjelo! Zašto? Jer većina vlakopratioca nije organizovana nigdje, a oni koji su u »Udruženju« nemaju šta da govore. Imade i stručno Udruženje vlakopratiocnog osoblja, ali je u tom udruženju ili premalo članstva ili pak im vodstvo ne valja. Imade izgleda da bi se u dogledno vrijeme ipak moglo doživjeti, da među vlakopratiocnim osobljem ponovo oživi duh organizacije i da se vlakopratioci počnu opet briniti za svoje interese. Od kada je Savez likvidirao mnogi su pomislili, dali imade još drugova, koji će se pobrinuti, da opet bude Savez! Jeste, imade ih, ali uspjeli u tome, to je drugo. No nadošlo je vrijeme kad vlakopratioci uvidjaju, da nema pomoći ni spasa sa strane. Njihovi turnusi, pavšal za odjelo, kilometraža i t. d. svakog dana je gore. Dakle nema kod njih više čekanja, već oni moraju na posao. U U. J. Z. N. i B. njima nema mjesta, pa će morati poduzeti sve da se odobri udruženje, koje će svim snagama zastupati interese nižeg osoblja, kako bi došli u položaj, da si svoje teško stanje poprave. Tome poslu treba čim prije pristupiti, jer vrijeme ne čeka. Naše životne prilike su iz dana u dan gorje i to nas sili na djelatnost u našu obranu.

Vlakopratioci! Razmislite o svemu i odlučite se! Pogledajte oko sebe pa ćete vidjeti, kako stradaju svi koji su neorganizovani i koji ništa ne poduzimlju za svoju zaštitu. Zar da mi, kojima se povjerava zaštita milijunske vrijednosti tuđe imovine i ljudski životi, ne budemo sposobni da zaštitimo sami sebe? Potrebno je samo bar nešto dobre volje i mi ćemo, kroz jako naše udruženje, imati snage i mogućnosti, da utičemo i na našu sudbinu.

Vlakopratioci! U organizaciju i na rad za Vaše dobro! Pokažimo naše vrline i našu požrtvornost i na tome polju. Svi za jednoga a jedan za sve! Konduker.

Ing. Božidar Ribić

Službenik je višega ranga kod Direkcije u Zagrebu. Još od prvog početka pokazuje socijalnu i altruističku nastrojenost, gravitirajući ka pravednosti i objektivnosti. Da je postojala neka pogodna željezničarska organizacija, on bi mnogo dobra stvorio i njegova humana djelatnost ostala bi željezničarima u jačem sjećanju. Svoju altruističku djelatnost on je pokušao ispoljiti kroz redove nacionalnog udruženja, što mu je onemogućilo uspjeh i učinilo, da se na topogledna njegova nastojanja gleda sa nepovjerenjem. Konačno se instalirao kao predsjednik Konzumne zadruge, na kojem položaju je još i danas, nošen sa dosta zadrugarskoga

povjerenja. Udruženju je g. ing. Ribić već davno okrenuo leđa. To je za zadrugare bio dokaz, da ga rukovode idealistički motivi. Sa položaja službenika Direkcije g. ing. Ribić odlazi na položaj direktora električnog pogona kod gradske općine u Zagrebu. Vjerujemo, da je po svojoj stručnoj sposobnosti g. Ribić dorasao za tu dužnost i na rastanku želimo mu mnogo sreće. U novoj funkciji i u svojstvu starješine mnogobrojnih radnika i službenika neka ne zaboravi na svoj dosadnji altruistički rad i socijalno nastrojenje.

Željezničar.

Skupština industrij. željezničara u Drvaru

Težak materijalni položaj, neregulirano stanje i mizerni uslovi rada industrij. željezničara, naročito poslije likvidacije Ujedinjenog saveza željezničara, koji je stajao na braniku prava sviju željezničara, pozivali su drugove željezničare u Drvaru da pristupe osnivanju svog Saveza.

U petak, dne 31. januara o. g. sazvana je skupština, pošto su pravila za tu organizaciju odobrena da bi se na istoj obrazovao stalan odbor. Velika sala radničkog doma u Drvaru bila je puna željezničara i drugova iz glavne željezničke radionice, što dokazuje da je nastalo veliko interesovanje za organizaciju u redovima samih radnika.

Svi prisutni saslušali su pažljivo referate drugova Župančića i Kecmana, koji su govorili o potrebi organizacije. Pažljivo je saslušan referat drugu Župančića, koji je naglasio da su svi uvidili kako je poslodavac postao neumoljiv, naročito od kada su ostali bez organizacije, odnosno otkada je likvidiran Savez željezničara.

Poslije kraće diskusije izabrana je Savezna uprava. U Upravu su ušli slijedeći drugovi: predsjednik Kecman Tomo, kotlar, potpredsjednik Perhoč Stjepan, strojovodja, blagajnik Nikola Rodi, strojovodja, zamjenik Nešić Milan, bravar, sekretar Župančić Ivan, strojovodja, zamjenik Mladenović Nebojša, bravar. Članovi uprave: Balaban Trivun, bravar, Grubar Mihajlo, kočničar, Materić Stevan, ložac, Bajić Stevan, kotlar. Nadzorni odbor: Petraković Djuro, vozovodja, Korbar Ivan, strojovodja, Kecman Vid, telefonista, Morača Vučen, pružni radnik, Popović Luka, skupovodja, Batnić Marko, pisar kola, Raca Pipo, pom. radnik.

Poslije izvršenog izbora Savezne uprave i nadzornog odbora razvila se je živa diskusija o jačanju organizacije, te su donešeni zaključci, da se svi živo založe za rad u tom pravcu. Ujedno je zaključeno da se svi drugovi iz ostalih mjesta pozovu u organizaciju. Za nadati se je, da će organizacija u najkraće vrijeme imati preko 1000 članova. Poslije toga pristupice se odmah osnivanju Mjesnog međustrukovnog odbora Ursa u Drvaru. Mi čestitamo drugovima na ovom napretku za jačanje našeg sindikalnog pokreta.

Novi pravilnik o voz-nih ugodnostih

bo baje izšel aprila. Pi nas bomo lahko na razvadi, da moramo vsako leto imeti nov pravilnik, ki je skoraj dobesedno enak prejšnjemu, le tu in tam se stilistično nekaj popravi, če pa se kaj bistvenega spremeni, se to spremeni na škodo železničarjev. Visti, ki se raznašajo, napovedujejo, da dobe upokojenci nekaj voženj več, govori se nekaj o šestih prostih kartah, na drugi strani pa se napoveduje povišanje režijskih cen ter ukinitje drugega razreda za vse uradniške skupine do incl. VIII. tako, da bi imeli drugi razred le uradniki od VII. skupine navzgor.

Če se bo že pravilnik spremenil, naj se s tem pravilnikom vsaj povrne vozne ugodnosti za prevoz živil, premo-ga in drv tudi upokojencem, vdo-vam in rentnikom.

Dopisi

Uredite delovni čas. Tako kliče vlagospremnost osebe skoraj v vseh postajah in isti klic se razlega tudi med vlakospremniki v Ljubljani. Tekom februarja je bilo ukinitih v tovornem prometu več vlakov in železniška uprava bi pri tej prilici lahko nekoliko prestudirala uredbo o določitvi delovnega časa za vozno osebo. Vendar sedaj te prilike ni porabila, zato jo opozarjamo na njeno dolžnost vsaj ob priliki sestave novih turnusov. Za vozno osebo je predpisan osemurnik po merilu 30 odst. službe, 20 odst. počitka izven domicila in 50 odst. počitka doma. Pri nas se je vpe-ljala praksa, da se pri sestavi turnusov gleda, da znaša služba vsaj nekaj nad 30 odst. in če se prišteje k temu še zamude ter delo v izvedomilnih postajah, potem o osemurniku ni govora. Vlakospremnost osebe upa, da bo sprememba na mestu načelnika saobračnega oddelka imela tudi to ugodno posledico, da bo delovni čas res pravilno urejen. Apelira na novega načelnika, da odredi, da se pod nobenim pogo-jem ne prekorači pri sestavi turnusa 30 odst. službe, nadalje, da se v službo računa povprečno 5 ur mesečno za šolanje ter priprava in posprava po eno uro tudi v izvedomilnih postajah.

Jesenice. Zopet se oglašamo iz Jesenic in sicer danes z vestjo, da imamo tudi pri nas ljudi, ki so se znali prilagoditi vsako-kratnim razmeram, kakor je za nje naj-bolj kazalo. Gotov gospod, ki ima, odnosno hoče imeti na Jesenicah veliko besedo in ki se čuti poklicanega, da izdaja spriče-vala o nacionalnosti posameznih železni-čarjev, je sigurno že pozabil na svojo pre-teklost. Ne spominja se, kako je nastopal v bivši Avstriji, na primer v Gorici, ko je bil njegov šef Nemeč. Tedaj je pozabil, kje je bil rojen in se vneto udeleževal pri »deutschnationalnih«. Danes pa je seveda organiziran neke drugje in išče »nem-čurje« na Jesenicah, sam pa je pozabil od-straniti nemški napis na vratih.

Za danes naj bo to gospodu v opozo-rilo, če ne bo zaleglo, pa drugič na svi-denje s podrobnimi podatki.

O zmanjšanem ugledu.

Svoječasno je bilo na Dolenjskih pro-gah prestavljenih več prometnikov, ker se jim je zmanjšal iz različnih razlogov ugled v okoliših dotedanjega službovanja. Dobili so enostavno od direktije poziv, naj radi zmanjšane ugleda prosijo za premostitev, nakar so bili na lastno prošnjo premeš-čeni.

Obstoja vprašanje, kakšni grehi, od-nošno prestopki zmanjšujejo službeni ugled. Ali se smatra dokazana laž predpostav-ljenega tudi za tak greh? Če namreč pod-rejeni lahko reče svojemu starešini, da je lažnik in mu vsled tega ne more verovati, ker je bila laž dokazana, je s tem stare-šinski ugled že zelo zmanjšan.

Takih slučajev imamo na Dolenjski progi povodom volitev v nabavljialno za-drugo zopet precej.

V privatnem življenju nimajo ljudje, ki lažejo, navadno nikakega ugleda. Tudi tu se je šlo za privatne zadeve. Ali bodo take starešine tudi dobile poziv za predložitev prošnje radi premostitve???

Pragersko. Naše prerokovanje povod-om ustanovitve zveze v Pragerskem se je hitro uresničilo. Kakor je čez noč prišla na površje, tako jo je noč vzela. Dne 2. II. so imeli občni zbor ob velikanski udeležbi članov. Recni in piši sedem jih je prišlo v veliko zadovoljstvo referenta iz Ljubljane, tako da še pravega odbora niso mogli se-staviti. Po delu so vas spoznali železni-čarji, zato vas je tudi doletela zaslužena usoda.

Zanimivosti za želez-ničarje

Zvezarji so intervenirali

Pri g. predsedniku vlade:

Po poročilu v njih »Glasniku« so bili zvezarji dne 20. II. pri predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviču, kjer so mu predložili

predstavko, da se s finančnim zakonom popravi položaj nižjih uslužbencev po-morske direktije, ki so bili pomotoma na-pačno prevedeni.

G. predsednik vlade je izjavil, da se bo v kolikor mu bo mogoče, zavezal za to upra-vičeno željo pomorcev. S temi je bila inter-venција pri g. predsedniku vlade končana in so železniški delavci, zlasti progovni, ki so člani zveze, zelo zadovoljni s svojo or-ganizacijo.

Pri g. ministru saobračaja:

Poleg »pomorskih« zadev, rečnih bro-darjev na Adi Ciganliji, so g. ministra tudi opozorili na težek položaj progovnih de-lavcev ter prosili za od pomoč.

G. minister je obljubil, da bo, kolikor mu dopuščajo sredstva, skušal zboljšati položaj delavcev in da je že izdal navodilo za gotovo povečanje kreditov, da bi si mogle službene jedinice kolikor toliko po-magati še v tej zimi.

Iz poročila je razvidno, da je ministr-stvo, kot običajno vsako leto, dovolilo v marcu porabo neizrabljenih kreditov in so tako gg. zvezarji tudi »agitacijsko« zamu-dili pravi trenutek.

O plenarni seji zvezarjev

ki se je vršila 1. II. 1936 v Sarajevu, piše glasilo uradniškega društva sledeče:

Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarja i brodarja održalo je 1. II. 1936. svojo plenarnu sjednicio u Sarajevu, na ko-joj je raspravljano pored ostalog i o akciji u pogledu smanjenja prinadležnosti. Sto akcija nije uspjela nastojalo se na samoj sjednici opravdati izvredno teškim fi-nansijskim prilikama u zemlji, te je pred-videno, da ta akcija vjerojatno neće imati nikakova uspjeha. Udruženje je također odgovorilo Ministru saobračaja, da prigo-vor od strane raznih organizacija, koji je bio također iznešen u pojedinim listovima organizacija, da udruženje ne briše člane-ve, koji su podnijeli istupnicu, ne odgovara stvarnosti, i da takovih slučajeva nije bilo. Veoma je interesantno stanovište zauzelo udruženje u pogledu Pravilnika za radnike, jer je molilo, da dosadani pravilnik ostane na snazi. Obećanje Ministra saobračaja, da se pravilnik ne će mijenjati smatra udru-ženje za uspjeh, pored toga što se navodno najviše zalaže za radnike in u više prilika je konstatiralo, da najviše radi na poboljš-anju njihovih prilika. — Bio je stavljen prijedlog da se prestane s dosadanim sta-vom moljakanja udruženja, i da se za prava članova povede borba, no ovaj pri-jedlog je odbijen s navodom, da je takova taktika udruženja.

Nov zakon za železničarje

obravnavala glasilo uradniškega društva pod naslovom »Marginalije« tako-le:

Prema neproverenim glasinama, koje kruže o novom Zakonu o drž. saobr. osoblju trebali bi u istom biti provedeni slijedeći principi: Primanje u službu se vrši prema imenu, koje ne smije imati nikakvog »patrona«; napredovanje će biti poput iz-vlačenja zgoditaka ratne štete, ali mjesto povišice će se dobiti samo »odrezak« (ku-pon); penzionisanje otpada, jer svaki mora kao dobar građanin sve svoje snage sta-viti na raspolaganje železnici, a bez snaga nema šta tražiti niti u penziji.

Organizacije, društva, klubovi...

Železničarji so že dolgo poznani kot dobri društveni delavci. Tekom zadnjih de-set let pa izgleda, da so v svoji »društveni iznajdlivosti« prekosili že sami sebe. Od starejših so slišali razne parole, kot »zdru-žite se, v slogi je moč« in te parole so spo-polnili še bolj s sodobnimi kot: »v senci močnega brez skrbi počivaš... plašč po vetru obračaj...« le tisti, ki ima, ti lahko kaj da in zato ni čudno, da si našel želez-ničarje vedno v organizacijah onih, ki so trenutno imeli moč. Iznajdlivejši so si pravočasno preskrbeli zbirko različnih znakov in trakov, da bi pridejo v zadrego, če se »moč« slučajno čez noč preseli. Najbolj previdni pa imajo znak trenutne moči na suknjiču zunanji, na znotranji strani pa visi znak onega, ki bo predvidoma prvi prišel na vrsto.

Železničarjem se zato zadnja leta prav dobro godi. Kako se ne bi? Saj imajo udruženja vseh vrst, skoraj toliko kot je kategorij na železnici in vsa ta udruženja so odobrena od delodajalca. V težkem boju si izvojujejo zmago za zmago — najprvo izredne dopuste za kongrese, nato brez-plačno vožnjo za kongres, nadaljnj uspeh so brezplačne letne karte za glavne funk-cionarje društva in krona vseh uspehov je: odtegovanje članarine v platnem spisku delodajalca. Kaj hočete še več!

Zato železničarji vseh vrst: le ener-gično napreli! Se ni zadosti društev in klub-ov, ustanovite še nove, saj je še dosti ne-obdelane ledine. Cepite se, ker rešitev iz-težkega položaja bo prišla, ko se bo ude-leževanje železničarjev v društvenem živ-ljenju tako spopolnilo, da bo imel sleherni železničar svojo lastno organizacijo, društvo ali klub. Uverjeni smo, da bo šel de-lodajalec tozadevno na roko in bo one do-ložbe, ki danes to ovirajo, spremenil. Te-daj bo nastal raj na zemlji — pa ne za želez-ničarja — marveč za delodajalca, želez-ničarju pa bo ostal le pekel gorja in re-dukcij.

Zvezarji za monopol šolskih knjig.

V »Glasniku« št. 5 od 1. III. 1936 vnet zvezar, ki se obreguje ob to, da ima Slo-venija šolske knjige v »svojem dijalektu«, v imenu vseh zvezarjev apelira na želez-niškega ministra, da bi v interesu 80.000 železničarskih otrok podprl zahtevo, da naj za bodoče izključno prosvetno ministrstvo izdaja šolske knjige za osnovne in srednje šole in to v državni izdaji.

Važna tolmačenja in razzodbe

Podpora za službeno obleko.

Vsled nejasnosti pravilnika o službe-ni obleki so posamezne direktije tolmačile pravilnik tako, da zamore novo nastavljeni uslužbenec v enem koledarskem letu dobiti izplačano samo podporo za prvo nabavo služ-bene obleke, ne pa tudi redne pod-pore za obleko. Generalna direktija je izdala tolmačenje, da pripada vsa-kemu uslužbencu, ki ima glasom pra-vilnika o službeni obleki pravico do službene obleke, ob nastavitvi pri prvomesečni plači tudi podpora za prvo nabavo službene obleke. Dne 1. oktobra pa ima pravico tudi do red-ne podpore za obleko tako, da usluž-benec, ki je nastavljen pred 1. okt., dobi v enem koledarskem letu obe podpori.

Prevoz živil do 10 kg in mleka do

3 l za uslužbence v nenaseljenih kra-jih je uredila Generalna direktija enotno za vse direktije. Živila odno-sno mleko do gori navedenih koli-čin se prevaža brezplačno in se od-dajo pošiljke za prevoz pred odho-dom vlaka neoziraje se na delovni čas. Za predajo ni treba nikakih spremnih dokumentov, marveč se mora na pošiljko pritrčiti spremnica, ki jo izda direktija za dobo enega leta in iz katere je razvidna proga za brezplačen prevoz. Strank se o prispetju pošiljk ne obvešča, marveč mora prejemnik sam skrbeti, da pri-de pravočasno po pošiljko. Povzeta niso dopuščena ter železnica ne od-govarja za poškodbe in primanjkljaje odnosno izgubo.

Pri preselitvi uslužbenca v slu-čaju premostitve zamore uslužbenec poleg pohištva brezplačno prepeljati tudi drugo svojo lastnino kot na pr.drva, premoč, živino, torej vse, kar je njegova last v času selitve s to omejitvijo, da skupna teža ne sme prekoračiti po pravilniku odredene teže.

Stalni delavci imajo pravico na brezplačen prevoz pohištva samo v slučaju premostitve po službeni po-trebi. Če je delavec premeščen na lastno prošnjo, mu po pravilniku ne pripada nakaznica za brezplačen prevoz pohištva.

Vozne ugodnosti za delavce, ki so prekinili železniško službo so bi-le že leta 1934 spopolnjene v toliko, da se delavcu, ki je prekinil želez-niško službo vsled odsluženja ka-drovskega roka ali vsled redukcije, pa v roku treh mesecev zopet za-prosi za prejem nazaj v službo, v slučaju zopetnega sprejema, prejšnja služba vračuna in čim ima skupno tri leta službe, dobi ukoričeno legi-timacijo. Z naknadnim rešenjem pa je železniški minister priznal tem delavcem tudi pravico na prevoz premo-ga in drv po nižjani ceni.

Železničar ne more dobiti več kot tri brezplačne karte letno. Železniški minister je razveljavil prvi od-stavek čl. 14 pravilnika o voznih ugodnostih, ki je predvideval, da sme železniški minister odobriti tudi več kot tri brezplačne karte letno v po-sebnih primerih. Istočasno je odre-dil, da ne sme nikdo več za te izred-ne proste vozovnice prositi, marveč naj se poslužuje režijske vožnje.

Železniški minister je razveljavil pooblastila, s katerimi so njegovi predhodniki prenesli gotove pravice na podrejene organe. Železniški mi-nister bo odslej sam podpisaval vsa rešenja o sprejemu uradniških pri-pravnikov, nastavitvi, napredovanju, upokojitvi in odpušcanju uradnikov, zvaničnikov in služiteljev ter celo odloke o sprejemu in prestopu služ-be dnevničarjev ter honorarnih in kontraktualnih uslužbencev.

Rešenje splošne seje držav-nega sveta

Služba delavke-snažilke se ne smatra za državno službo. Državni svet je razsodil, da služba delavke-snažilke pri državnih prometnih na-pravah ni državna služba v smislu

toč. 3, § 158 zakona o drž. prom-osebju ter vsled tega vdova, ki na-stopi tako službo, obdrži še nadalje-pravico do rodbinske pokojnine.

V slučaju sporazumne ločitve ob-drži ločena žena pravico do rodbin-ske pokojnine. § 153 zakona o drž. prom. osebj predvideva, da »ženi, ločeni od moža po predpisih rimsko-katoliške cerkve,« ne pripada pravi-ca do rodbinske pokojnine. Državni svet je v splošni seji razsodil, da se sporazumna ločitev ne smatra kot ločitev po predpisih rimsko-katoliške cerkve ter obdrži vsled tega ta-ko ločena žena pravico do rodbin-ske pokojnine po smrti njenega moža.

Sodrug Falconetti Karol

Vztrajnega borca za železničarske pra-vice ni več med nami. Dne 22. februarja je v mariborski splošni bolnici preminul so-drug, ki se je ves čas svojega življenja za-vedal, da je njegovo mesto v prvih vrstah razredne organizacije. Od 1. marca 1907 je bil neprekinjeno član železničarske organi-zacije, klonil ni ne v preganjanju in ne ob razpustitvi organizacije, marveč je vztrajal v borbi do konca. Leta 1932 je šel kot kot-lar v pokoj s skromno pokojnino in tudi kot upokojenec je ostal zvest naročnik de-lavskih listov in agilen pobornik delavskih pravic. Naj mu bo zemlja lahka!

Sodrug Oman Ignac

Komaj se je zemlja zgrnila nad truplom pokojnega boritelja za delavske pravice s. Falconettija, že nam je nemila usoda zade-lala nov hud udarec. Po kratki boleznj je nenadoma preminul šele 54 let star s. Oman Ignac, vlakovodja drž. žel. v pokoji. Tudi pokojni je bil do zadnjega diha zvest bojev-nik v vrstah delavskega razreda. Že v zgodnji mladosti je postal član naših orga-nizacij, po vojni dobi pa se je zlasti udele-ževal v kulturnih društvih. Bil je dolgo let predsednik žel. pevskega zbora »Krilato-kolo«, član delavskega kolesarskega dru-štva, odbornik železničarske godbe. Hranil-nega in posejlnega društva delavcev, na-ročnik delavskih listov itd. Zlasti se je mno-go prizadeval, da bi čimbolj uspeval skup-ni delavski pevski zbor v Mariboru. Nie-govo udeleževanje na kulturnem polju de-lavskih društev je neprecenljivo. — Potrti stojimo ob njegovem mrtvaškem odru s trp-ko zavestjo, da nas je zapustil eden izmed naših najboljših bojevnikov, katerega bomo ohranili v trajnem spominu. Zalutnočim pre-ostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Ss. Puconja, Močnik, Klarer

Še več smrtnih slučajev beležimo v preteklem mesecu. Med najboljšimi in naj-zvestvejšimi je kosila smrt.

V Mariboru sta umrla še s. Puconja Alojz, upokojenec, v visoki starosti 77 let ter strugar s. Močnik Jožef v najboljših moških letih, star komaj 45 let. Oba sta ves čas obstoja razredne železničarske or-ganizacije vneto sodelovala pri vseh akcijah in bila zvesta naročnika našega lista.

V Ljubljani je preminul s. Klarer Ed-vard, strojevodja v pokoji, ki je bil eden redkih strojevodij, ki se ni sramoval biti v skupni organizaciji z delavcem in profesio-nistom.

Ohranimo te naše najbolje sodruga v trajnem spominu.

Splošno delavsko pravo-varstveno društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane na

redni letni občni zbor,

ki se vrši v društvenih prostorih v Delavski zbornici v Ljubljani in sicer z običajnim dnevnim redom v nede-ljo, dne 22. marca ob 10. uri dopol-dne.

Dolžnost vseh službe prostih čla-nov in članic je, da se tega obnega zbora polnoštevilno udeležijo.

ODBOR.

Z uporabo

»ADRIA«
PRAŠKOV

dosežete vse boljše uspehe.

Svoji k svojim!